

Behandelingsvoorstel voor de commissie Ruimte en Groen

Onderwerp: Bestuur stichting Kavelruil

Cie-datum : 27 maart 2003

Cie-nummer:

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: 4 februari 2003	inspraak: nee
eerdere behandeling in cie: ja	op: 1 juli 2002
in PS: nee	op: -

Behandelend ambtenaar: Christel Steentjes

toestel: 2412

Portefeuillehouder: Jan Pieter Lokker

Inleiding

De belangstelling voor vrijwillige kavelruil groeit in de Provincie Utrecht. Voorheen beperkte kavelruil zich vooral tot agrarische structuurverbetering maar nu wordt het ook steeds meer gezien als een belangrijk instrument voor andere doelen in het landelijke gebied. Met name de realisatie van doelen uit gebiedsgerichte projecten (b.v. De Venen en Langbroekerwetering) en de realisatie van de EHS en infrastructuur.

Omdat de stichting nu vooral agrarisch is georiënteerd is het noodzakelijk de stichting Kavelruil te verbreden. De verbreding is voorbereid door een ambtelijk platform kavelruil en bevat 2 componenten. Één is het professionaliseren van het werkapparaat. Twee is het verbreden van het bestuur. Nu neemt alleen de GLTO zitting in het bestuur. Het voorstel van het platform is om ook de provincie deel te laten nemen in het bestuur.

Met de verbreding is door ons (besluit 05-03-02) en uw commissie (01-06-02) ingestemd. De beslissing over wie van de provincie deel neemt in het bestuur (voorstel was een GS en PS lid) is door ons aangehouden in afwachting van een notitie bestuurlijke integriteit en uitwerking van dualisme. Deze notitie is er inmiddels.

Aan de hand van het onderliggende stuk hebben wij besloten de gedeputeerde landinrichting Jan Pieter Lokker af te vaardigen in het bestuur van de stichting kavelruil. Dus niet als volwaardig lid i.v.m. de (bestuurlijke) integriteit en gevaar voor 2 pettenproblematiek. Dit is statutair al mogelijk. Tevens wordt een en ander in het kader van de integriteitsdiscussie betrokken bij de vorming van het nieuwe college na de verkiezingen voor provinciale staten op 11 maart 2003.

vervolg inleiding op pagina 2, nee

Wordt geagendeerd:

ter kennisneming, het stuk wordt niet besproken.

Beoogd effect

Bestuurlijke verbreding van de stichting kavelruil zodat de stichting beter is toegerust op de verbrede inzet van het instrument kavelruil.

Prestatie-indicator is 500 ha per jaar te ruilen. Daardoor kunnen doelen uit o.a. gebiedsgerichte projecten (EHS, agrarische structuurverbetering, recreatiegebieden) gerealiseerd worden.

Argumenten

1.1 *Waarom geen bestuurlijke afvaardiging van de provincie in het bestuur van de stichting.*

- 1.1.1 Bestuurlijke integriteit. GS hebben besloten niet deel te nemen aan stichtingen die op 1 of andere manier afhankelijk zijn van de provincie. Er bestaat dan gevaar voor 2 pettenproblematiek. De Stichting Kavelruil is voor een deel van de financiering en opdrachten afhankelijk van de provincie, zie 1.3.
- 1.1.2 Dualisme. Met het dualisme moeten PS GS gaan controleren. Dat wordt lastig als leden van PS deel gaan nemen aan uitvoerende taken (stimuleren van kavelruil) van GS. Zeker als ze gezamenlijk in het bestuur zitten.
- 1.1.3 De taken van het bestuur van de stichting is het vaststellen van het jaarprogramma en de begroting.

❶ Jaarprogramma. De opdrachten komen van:

- a. Gebiedscommissies
- b. Op zich zelf staande kavelruilprojecten
- c. Normale vrijwillige kavelruilen tussen grondeigenaren
 - ↳ Met name van a. en b. kan de provincie indirect (mede)opdrachtgever zijn. De provincie is opdrachtgever van gebiedscommissies. In sommige gebiedscommissies (bv Utrecht-west) heeft een GS-lid zitting in de commissie als adviserend lid. Als GS zitting nemen in het bestuur kunnen ze opdrachtgever en uitvoerder tegelijk zijn.

❷ Begroting. De financiering komt van:

- a. Gebiedscommissies (voor bijvoorbeeld kavelruilcoördinator en procesgeld)
- b. Toeslag per geruilde hectare (betaald door de grondeigenaren)
- c. Budget stimulering kavelruil van de provincie (procesgeld, bedrijfsvoering, verbreding en de stimulering van kavelruil)
 - ↳ Vooral bij het laatste gaat het om provinciaal budget. Daarmee zijn GS de financierder en uitgever/vrager te gelijk.

1.2 *Waarom geen ambtelijke vertegenwoordiging in het bestuur van de stichting.*

Vanwege de adviserende rol die ambtenaren hebben naar het college geldt voor een ambtelijke vertegenwoordiging grotendeels hetzelfde als voor een GS-lid of PS-lid. Als zij zitting nemen in het bestuur zijn zij ook (indirect) opdrachtgever en opdrachtnemer.

1.3 *GS kunnen wel als adviserend lid deelnemen aan het bestuur van de stichting.*

- 1.3.1 Statutair is het al mogelijk dat de provincie als adviserend lid deel neemt aan het bestuur van de stichting. Deze positie is echter nooit vervuld.
- 1.3.2 Als adviserend lid is er geen bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de stichting zodat er niet met 2 petten gewerkt hoeft te worden.
- 1.3.3 De lijnen met het stichtingsbestuur en het college zijn kort zonder dat er sprake is van belangenverstrengeling.
- 1.3.4 Als adviserend lid kan de provincie de andere belangen vertegenwoordigen, naast die van de landbouw.
- 1.3.5 GS als adviserend lid kan tegenwicht bieden aan de bestuurlijke afvaardiging van GLTO.

Kanttekeningen

1. *In verband met bestuurlijke verhouding met de GLTO moeten er wel bestuurders in het bestuur van de stichting.*

Het ambtelijke platform kavelruil (provincie, kadaster, DLG en GLTO) heeft voorgesteld 2 bestuurders van de GLTO en 2 bestuurders van de provincie in het bestuur van de stichting te laten

plaats nemen. Redenen daarvoor zijn de gelijkwaardigheid tussen de twee partijen en omdat er op dit moment 4 bestuurders van de GLTO in zitten. Dit is al kort gesloten met de GLTO en het bestuur stichting kavelruil en zij hebben hier mee ingestemd.

☞ De reden om als GS-lid toch in het bestuur van de stichting deel te nemen kan zijn om de bestuurlijke verhoudingen tussen GLTO en Provincie niet te verstoren.

2. Standpuntbepaling nieuw college.

Over enkele maanden zal er een nieuw college zijn. Het is mogelijk dat het nieuwe college over de bestuurlijke integriteit, 2 pettenproblematiek en de bestuurlijke vertegenwoordiging in stichtingen etc. een eigen standpunt gaat bepalen. In het kader daarvan kan het zijn dat dit besluit herzien wordt.

3. Ambtenaar als adviserend lid.

GS hebben het recht zich laten vertegenwoordigen door een ambtenaar. Ook kan ervoor gekozen worden niet als GS als adviserend lid deel te nemen maar dit door een ambtenaar te laten doen. Dit als uit de discussie over integriteit blijkt dat GS geheel niet in stichtingsbesturen wenst deel te nemen.

Financiën

Er zijn geen gevolgen voor de financiën

Realisatie

Bij een beslissing zal het verbrede bestuur zo snel mogelijk worden geïnstalleerd maar in ieder geval per 1-1-2004.

Communicatie

- ❶ Er is inmiddels een brief uit naar de GLTO over deelname van de provincie aan het kavelruil bestuur.
- ❶ Het besluit is niet in het persgesprek na de GS vergadering gemeld omdat GLTO eerst op de hoogte gebracht moest worden. Een persbericht kan uit op het moment dat het bestuur daadwerkelijk geïnstalleerd wordt in overleg met de communicatieafdeling van de GLTO.

Bijlagen

1. Informatie over de taken en statuten van het bestuur van de stichting Kavelruil.
 2. Achtergrond informatie over de verbreding en de stichting.
-

Bijlagen

1. Informatie over de taken en statuten van het bestuur van de stichting Kavelruil.

Uitgangspunten voor verbreding bestuur:

Doelstelling van de stichting moet worden verbreed. Het betreft vooral een accent verschuiving van meer agrarisch gericht naar de inrichting van het buitengebied. Verbetering en versterking van de agrarische structuur kunnen daarvan worden afgeleid. De provincie vertegenwoordigt dan de overige belangen. Er is niet gekozen voor een bestuur en allerlei partijen omdat dit het bestuur traag en omslachtig maakt. Bovendien is de GLTO de grootste grond inbrenger en de provincie in hoofdlijnen (indirect) verantwoordelijk voor het buitengebied. GS heeft hier al mee ingestemd.

Taken en bevoegdheden bestuur

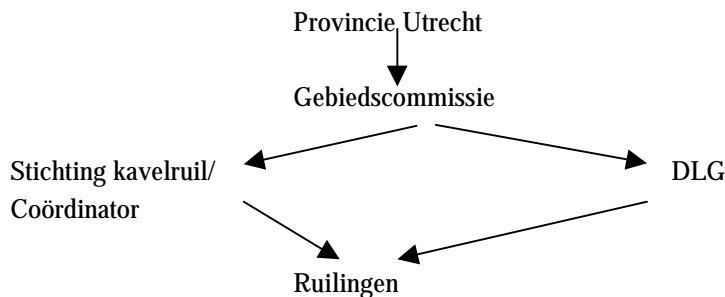
Het bestuur bestuurt. Het bestuur zal inhoud geven aan het jaarprogramma en de begroting en daaraan haar goedkeuring moeten verlenen. Bij afwijking van de begroting en het jaarprogramma zal het bestuur bijeen moeten worden geroepen.

Statutair

- Doel stichting: De verbetering van de inrichting van het landelijk gebied in het algemeen en die van de agrarische structuur in de provincie Utrecht in het bijzonder te bevorderen, door middel van kavelruil en voorts al het geen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woord.
- Het bestuur: Bestaat ten minste uit 4 leden (statutair allen van de GLTO). Er wordt minstens 1x per jaar vergaderd en verder als 1 van de leden of de secretaris dit nodig acht. Een bestuurslid kan zich laten vertegenwoordigen. Het bestuur kan organisaties/personen uitnodigen als adviserend lid. Hiertoe behoren in ieder geval:
 - een adviseur van de provincie Utrecht
 - de coördinator

Het werkapparaat

Het werkapparaat bestaat uit kavelruilgebiedscoördinatoren en ambtelijke (GLTO en provincie) ondersteuning van het bestuur. De kavelruilcoördinatoren worden gefinancierd vanuit de gebiedsgerichte programma's (gefinancierd door provincie/rijk/eu of derden) of een toeslag per ha. Één coördinator zal naast zijn functie als gebiedscoördinator ook meer algemeen coördinerende functie vervullen.

2. Achtergrond informatie over de verbreding en de stichting.

Voorgeschiedenis

De Stichting tot bevordering van de Utrechtse Kavelruil, afgekort Stichting Kavelruil, is begin 1995 opgericht en heeft tot doel:

- de verbetering van de inrichting van het landelijk gebied in het algemeen en die van de agrarische structuur in de provincie Utrecht in het bijzonder;
- verder al hetgeen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, in de ruimste zin van het woord.

Het bestuur bestaat uit tenminste vier leden en wordt benoemd door GLTO Utrecht. Het bestuur kan organisaties/instanties uitnodigen om als adviserend lid de vergaderingen bij te wonen. Hiertoe horen in ieder geval een adviseur, op voordracht van de provincie Utrecht, en de coördinator.

In een beleidsnotitie die als basis diende voor de oprichting van de Stichting, zijn tal van afspraken opgenomen voor het stimuleren van kavelruilactiviteiten. Dit ging gepaard met het beschikbaar stellen van middelen voor een periode van drie jaar dat is verlengd tot juni 2002.

Het stimuleren van de kavelruilactiviteiten werd tot 1 oktober 1999 op een relatief bescheiden niveau uitgevoerd vanwege de beperkte beschikbare middelen. De groei in 1999 en 2000 en de te verwachten ontwikkelingen hebben ertoe geleid dat de werkorganisatie, de ondersteuning, de PR activiteiten en de aanpak moeten worden aangepast. In 1999 en 2000 zijn de kavelruilactiviteiten aanzienlijk toegenomen. Er zijn twee kavelruilcoördinatoren actief, één in het gebied "Project De Venen" en de CAU en één voor het Utrechtse deel van het "Project Gelderse Vallei". De huidige groei heeft tot een toename van de kosten geleid. De behoefte aan een actieve kavelruilbegeleiding in de provincie Utrecht zal naar verwachting nog verder toenemen.

Voorstel platform Kavelruil

Bovenstaande heeft geleid tot de vraag of de huidige structuur en werkwijze van de Stichting voldoende op deze ontwikkelingen is toegerust.

Bij de oprichting van de Stichting werd verondersteld dat vooral het kavelruilen ter verbetering van de agrarische structuur centraal stond. Wel werd voorzien dat door middel van kavelruilen ook andere functies in het buitengebied konden worden gerealiseerd en/of worden versterkt maar dit werd toen als een secundair belang gezien. Dit is de reden waarom alleen de GLTO Utrecht de enige participant is. Nu het hoofddoel van de werkzaamheden op de uitvoering van gebiedsgerichte projecten is komen te liggen, waarbij meerdere belangen en doelen in het buitengebied worden nagestreefd ligt het voor de hand dat meerdere partijen als participant in de Stichting in aanmerking komen.

Op basis van het voorgaande is het dan ook wenselijk dat de Stichting zich gaat verbreden. Het Platform Kavelruil heeft gekeken op basis van twee modellen op welke wijze de verbreding van de Stichting gestalte dient te krijgen.

Model 1. Verbreding van de Stichting met de belangrijkste partijen die belang hebben bij functieveranderingen in het landelijk gebied (land- en tuinbouw, natuur, water, recreatie, infrastructuur en landschap).

Model 2. Verbreding van de Stichting met de provincie, de provincie als belangrijke regisseur voor het landelijk gebied en als vertegenwoordiger van de verschillende belangen.

In beide modellen wordt DLG en het Kadaster een adviseursrol toegedacht.

Het Platform heeft een voorkeur voor model 2, omdat deze minder complex en daardoor slagvaardiger is. Andere partijen brengen ook geen grond in en spelen daarom ook geen directe rol. De mogelijke verbreding van de Stichting kavelruil is voorgelegd aan het Stichtingsbestuur. Het Stichtingsbestuur kan zich in principe vinden in verbreding van de Stichting volgens model 2.

Daarnaast is ook het belang van professionalisering en uitbreiding van het werkapparaat en verlaging van de kosten per kavelruil-coördinator onderschreven.

In model 2 participeren provincie en GLTO op basis van gelijkheid. Het voorstel van het platform en het stichtingsbestuur is om elk twee bestuurders af te vaardigen. Zij worden ondersteund door twee adviseurs: één van het Kadaster en één van DLG.

De Stichting voert alleen kavelruil uit in overeenstemming met het provinciaal beleid.

Planning

Het streven is om per 1-1-2004 met de verbrede stichting incl. werkapparaat van start te gaan. In de begroting is € 113.500,- per jaar beschikbaar tot en met 2005 als basis voor de verbreding. Bij enkele gebiedsgerichte projecten is in de begroting geld gereserveerd voor b.v. inzet kavelruilcoördinator en kosten werkapparaat. Eind 2004 volgt een evaluatie waarna, voor zover daartoe aanleiding bestaat, aansluitend nieuwe financiering wordt opgevoerd bij de Kadernota 2006.
